

ÍSALP

ÁRSRIT ÍSLENSKA ALPAKLÚBBSÍNS 1989

Fréttapistill

Umsjón: Björn Vilhjálmsson og Snævarr Guðmundsson

Fréttapistill ársins greinir frá því sem gerst hefur frá sumri 1988 til hausts 1989.

Má kalla þetta tímabil svartasta ár í sögu íslenskrar fjallamennsku, en öllum er enn í fersku minni sviplegt fráfall þeirra Kristins Rúnarssonar og Þorsteins Guðjónssonar, í október '88. Þeir voru báðir í ritnefnd Ísalp og áttu mikinn þátt í því að gera ársritið eins myndarlegt og raunin er.

Fleiri slys settu svip sinn á þetta tímabil, eins og sjá má í fréttapistli og í félagsstarfi.

Veðrið setti stórt strík í reikninginn á síðasta ári, en góðværisdagar voru sjaldgæfir. Nokkrar erfiðar klifurleiðir, sérstaklega ísklifurleiðir, voru gerðar á tímabilinu. Einstaklega snjöpungur vetur olli því að erfiðar ísleiðir reyndust næsta auðveldar, t.d. varð 4. gráðu íshaftið í 55°N aðeins 2. gráða síðla vetrar!

Af erlendum atburðum má nefna velheppnaðar göngur á hátind Denali í Alaska og á tind Elbrus í Sovétríkjunum. Einnig fóru ýmsir í góðar ferðir í Alpana og til annarra svæða í Evrópu.

Fréttaritarnar hafa aðeins breytt útliti fréttapistilsins frá því í fyrra á þann hátt, að fyrst eru sagðar fréttir af fjallamennsku og ísklifri, en síðan af klettaklifri. Vonandi er það til hagræðingar fyrir lesendur.

FJALLAMENNSKA

HIMALAYA

Pumo Ri, Nepal

Þann 24. október 1988 bárust þau hörmulegu tíðindi að tveir af fremstu fjallgöngumönnum og klifurum landsins, Kristinn Rúnarsson og Þorsteinn Guðjónsson,

hefðu týnst á SV-vegg Pumo Ri (7.125 m) og að þeir væru taldir af.

Ásamt þeim Jóni Geirssyni og Steven Aisthorpe, höfðu þeir verið við fjallið síðan í lok september, til að reyna nýja leið á SV-veggnum, sem er 2.000 m íshlið.

Þeir settu upp búðir I í 5.800 m hæð við rætur hliðarinnar, en þangað lá leiðin frá aðalbúðum (5.300 m) yfir torfara jökultungu. Næstu dagana unnu þeir Kristinn og Þorsteinn ásamt Steve, við að leggja fasta línu fyrstu 300 m upp hliðina. Á sama tíma átti Jón við öndunarerfiðleika að stríða vegna rífbeinsbrots, sem varð að lokum til þess að hann yfirgaf leiðangurinn og hélt heimleiðis.

Skömmu síðar, þann 18. okt, lögðu þeir Kristinn og Þorsteinn til atlögu við tindinn, en Steve var of þjáður af magakveisu til að geta farið með þeim. Þá voru þeir tveir við bestu heilsu og í góðu formi.

Steve, ásamt nepölskum fylgdarmönnum þeirra, fylgdist með uppgöngu þeirra úr aðalbúðum og gat þess sérstaklega (síðar) að klifrið hefði gengið afar vel. En í rúmlega 6.500 m hæð hurfu þeir úr augsýn, bak við íshamra, og sáust ekki eftir það.

Steve hóf fljótlega eftirgrenslan, en eftir þrjá daga ákvað hann að fara til byggða og leita aðstoðar. Áframhaldandi leit á landi og úr lofti þar engan árangur, en þá var talið að þeir hefðu farist á uppleiðinni, þann 18. okt.

Síðar kom í ljós að fyrirlíði ástralsks leiðangurs, sem kleif fjallið nokkrum dögum áður, sá til þeirra um miðjan dag þann 19. okt. Þar sem þeir áttu um 20 mín-

útna göngu eftir, til að ná tindinum. Var hann sannfærður um að þeir hefðu náð honum þaðan sem þeir voru, því aðeins var auðveld snjóbrekka eftir. Maður þessi var vel dómbær um stöðuna, því hann var einn þeirra úr ástralska leiðangrinum, sem fóru á toppinn nokkrum dögum áður. Er því talið að þeir Kristinn og Þorsteinn, hafi klifið Pumo Ri, eftir nýrri leið. Hvað síðan hefur gerst veit enginn.

TANSANÍA

Kilimanjaro

Um mánaðamótin júlí/ágúst 1989 gekk Sigríður Kristín Sverrisdóttir úr Keflavík á **Kilimanjaro** (5.895 m). Komst hún á hæsta tindinn, Kipo, ásamt erlendum ferðafélögum. Sigríður var þá á heimleið eftir ársdvöl við sjálfboðastörf í Eþíópíu.

SOVÉTRÍKIN

Elbrus

Í sumar ('89) fóru þeir Jón Viðar Sigurðsson og Karl Ingólfsson til Sovétríkjanna og gengu þar á hæsta fjall Evrópu, **Elbrus** (5.652 m) í Kákasus-fjallgarðinum.

Fóru þeir fyrst upp í skála í 4.100 m hæð og þaðan í einum áfanga upp á vestari og hærri tindinn. Gerðu þeir félagar nokkrar atrennur, áður en þeim tókst að klífa tindinn í fjórðu tilraun. Veðrabrigði eru mjög ör á þessum slóðum og urðu þeir, í eitt skiptið, að snúa við í 5.300 m hæð. Þeir gerðu einnig atlögu að **Ušba** (4.695), en urðu frá að hverfa. Áklart komst þó upp á Ušba-sléttuna í 4.100 m hæð. Svæðið er mjög spennandi og er þar margt hægt að gera, þó er lítil ásök þangað af Vesturlandabúum.

N-AMÉRIKA – ALASKA

Denali (McKinley)

Dagana 26. apríl til 19. maí fóru þeir Kristján Maack, Einar K. Stefánsson, Björgvin Richardsson og Vilhelm Gunnarsson í leiðangur á fjallið **Denali** (6.194 m) í Alaska. Leiðin sem þeir fóru heitir *West Rib*. Einar og Kristján náðu tindinum þann 15. maí, en Björgvin og Vilhelm þurftu að snúa við úr efstu búðum í 5.300 m hæð, vegna kulda og fjallaveiki. Sú nýbreytni var í þessum leiðangri að hann var kvikmyndaður og var myndin sýnd á Stöð 2 26. nóvember '89.

Þeir Björn Ólafsson og Kristinn Einarsson lögðu einnig leið sína á Denali í vor ('89). Fóru þeir upp svokallaða *West Buttress*-leið. Þeir komust fyrst báðir í efstu búðir (5.200 m), en snéru við eftir óveður niður í búðir í 4.200 m hæð. Daginn eftir, þann 28. maí, var komið mjög gott veður og nýtti Björn tækifærið og komst á tindinn einn síns liðs. Kristni hafði ekki tekist að aðlagast mataræðinu og var orðinn of máttfarinn til að fara upp aftur. (Ferðasaga þeirra birtist í Lesbók Morgunblaðsins 9/9'89.)

Þessi leið er hin sama og Arnór Guðbjartsson fór fyrir tíu árum, þegar hann komst fyrstur Íslendinga á hátind Denali 21. júní 1979.

DÓLÓMÍTAR

Stefán Smárason kynnti sér kalksteinsfjöll Dólómítanna sumarið '88. Í samfloti með nokkrum Austurríkismönnum fór hann suðurvegg **Punta Fiammes** (II-III. gráða). Síðan lá leiðin á **Tofana Di Rozes** (3.225 m) eftir leiðinni *Via Pompanin-Alvera* (V. gráða), en sú leið nær ekki upp á topp. Bætt var úr því daginn eftir og farið á tindinn upp suðurvegginn. Næst var lagt á hæsta fjall Dólómítanna, **Marmolada** (3.344 m), eftir leiðinni *Via Classica* (IV. gráða). Að lokum var farin *Mariakante* leiðin á **Pordoispitze** og er sú leið af IV. gráðu. (Sjá grein hér í blaðinu).

Elbrus í Kákasusfjöllum. Aftari tindurinn er sá hærrí. *Ljós m. Karl Ingólfsson.*

ALPAR

Kristján Maack og Einar K. Stefánsson voru í Chamonix í Frakklandi og Zermatt í Sviss, dagana 5.-17. júlí 1988, og klifu þeir fimm fjöll. Þeir byrjuðu á stuttri leið á **Mt. Blanc du Tacul** (4.248 m), síðan klifu þeir venjulegu leiðina á **Argentiére** (3.902 m). Þriðja leiðin var löng og skemmtileg, upp **Aig. du Charbonnet** (3.824 m) að sunnanverðu. Fjórða leiðin var **Brenva Spur**, á **Mt. Blanc** (4.807 m), en þeir fóru ekki upp í gegnum Col Moore skarðið, heldur beint upp á hrygginn. Síðasta fjallið sem þeir reyndu við var svo **Matterhorn** (4.477 m) í Sviss. En vegna þess hve snemma þeir voru á ferð, voru mjög erfiðar aðstæður á fjallinu, mikill snjór og grjóthrun. Þeir snéru við rétt ofan við Solvey skálann (4.200 m).

Sennilega hafa ekki jafnmargir Íslendingar áður verið saman-komnir í Chamonix og í ágúst 1988. Þá hittust þar hópar íslenskra fjallamanna er hugðust klifa á Mt Blanc-svæðinu.

Af Skaganum voru þar á ferð Kristinn Einarsson, Kristján Þórðarson og Óskar Guðjónsson. Fóru þeir á **Mt. Blanc du Tacul**, þaðan yfir á **Mt. Maudit** og loks á hátind **Mt. Blanc**. Ásamt þeim Eggerti Valmundarsyni og bræðr-

unum Hjörleifi og Einari Torfa Finnssonum fóru þeir svo á **Risatönnina** eða **Dent du Géant** (4.013 m).

Eggert, Hjörleifur og Einar Torfi fóru einnig á **Mt. Blanc** og vegna snjóflóðahættu á öðrum leiðum fóru þeir *Gouter*-leiðina. Þá fóru þeir á **Aig. du L'M** ásamt Stefáni Smárasyni. Þeir skruppu einnig til **Finale Ligure** og klifu þar í klettunum.

Páll Sveinsson og Guðm. Helgi Christensen voru sérlega iðnir að klifa fjöll og kletta, en alls fóru þeir 8-9 leiðir á 4 vikum. Fyrst fóru þeir *Menegaux*-leiðina (TD) á **Aig. L'M**, þá *Rebuffat*-leiðina (TD) á **Aig. du Midi**, sem hefur áður fengið umfjöllun í ársritinu. Svo fóru þeir *Cordier*-leiðina (TD+) á **Grand Chamois** og að lokum fóru þeir *Frendo Spur* (D) á **Aig. du Midi**.

Eftir þetta hittu þeir Snævarr G. og var hann með þeim næstu tvær vikurnar. Fóru þeir þrjár leiðir á þeim tíma, fyrst *Vaucher*-leiðina (TD) á **Aig. du Peigne**, þá SA-vegg **Grand Dru** (TD+). Páll og Snævarr reyndu svo að fara *Mesmaeker*-leiðina (ABO) á S-vegg **Aig. du Midi**, en það gekk ekki nógu vel. Sama dag fór Guðm. Helgi í athyglisverða fjallgöngu. Lagði hann af stað árla morguns upp í Midi stöðina með kláfnum, gekk síðan á **Mt.**

Blanc du Tacul (4.248 m), þaðan á **Mt. Maudit** (4.465 m) og loks á **Mt. Blanc** (4.807 m). Þaðan hélt hann niður *Grand Mulets*-leiðina af fjallinu og var kominn til Chamonix, á nýjan leik, um kl. fjögur síðdegis. Gott dagsverk það! Páll og Guðm. Helgi settu svo lokahnykkinn á ferðalagið, með því að fara *North Spur* (TD) á **Aig. du Plan**. En á niðurleiðinni lá við stórslysi, þegar þeir hröpuðu niður 150 m ísvegg og ofan í sprungu. Til allrar lukku sluppu þeir með krekkin, en þessi atburður kom í veg fyrir frekari fjallgöngu.

Í ágúst '88 voru Árni G. Reynisson, Haraldur Ólafsson, Sigursteinn Baldursson og Stefán Smárason á ferðalagi í Ölpunum. Fyrst voru þeir viku á námskeiði við International School of Mountaineering (ISM) í Leysin í Sviss. Þar var farið í klettaklifur í nágrenni bæjarins og farnar nokkrar leiðir. Í fjöllumun fóru þeir leið á N-vegg **Ober Gabelhorn** (TD-), leið á Mirrorwall (D) og á **Piz de Sinal**. Eftir námskeiðið var farið til Chamonix og þaðan á **Aig. du L'M**, á landmærafjallið **Mont Dolent** og á **Mont Blanc**. Auk þess klifruðu þeir félagar á heimaklettasvæðum Chamonix.

Leifur Ö. Svavarsson og Jón Geirsson dvöldu í Chamonix í september '89, höfðu þeir bæki-stöðvar í Enverse des Aiguilles-skálanum og klifu þaðan. Fóru þeir *Eperon*-leiðina á **Aig. des Ciseaux** (D, 400 m). Tvær leiðir fóru þeir hálfar en sigu svo niður, það voru *Le Marchand de Sable* (TD+, 300 m) á suðaustur hlíð **Tour Rouge** (2.899 m) og *Le Pige* (TD+, rúml. 200 m) á **Tour Verte** (2.760 m) eða Græna Turninum, klettaspiru við skálann. Reyndar byrjuðu þeir á annarri leið af ED gráðu, en snéru frá. Auk þess fóru þeir nokkrar einnar spannar kletta-klifurleiðir neðan við skálann. Þá lá leið þeirra til Parísar og fóru þeir nokkra hringi í **Fountainbleu**.

SKOTLAND

Í lok febrúar 1989 voru Einar K. Stefánsson, Kristján Maack og Páll Sveinsson á ferð í Skotlandi og þann 26. fóru þeir ísleiðina frágu, *Point Five* á **Ben Nevis**, hæsta fjalli Bretlandseyja. Leiðin er 5. gráða samkvæmt Skotum, en að íslensku mati telst hún aðeins vera af 4. gráðu.

ÍSLAND FJALLAMENNSKA

SUDAUSTURLAND

Örafajökull

Örafín voru í ár, einsog endranær, vettvangur margra heim-sókna og fjallgangna. En þótt þau séu mikið heimsótt á sumrin eru páskarnir þó sá tími, sem löngum hefur heiðað alpaklúbbsmenn mest. Páskarnir '89 voru snemma og eins og venjulega voru nokkrir hópar fjallafólks á tjaldstæðinu í Skaftafelli. Fyrir utan þessar klassísku leiðir sem þarna eru, og alltaf eru farnar reglulega, voru eftirfarandi leiðir nýjar eða sjaldfarnar endurtekn-ingar á eldri leiðum.

Ný leið upp á sléttuna við **Hvannadalshnúk** varð til þegar félagarnir, Björgvin Richardsson, Einar K. Stefánsson, Kristján Maack og Vilhelm Gunnarsson, fóru Falljökulinn sunnan Rauðakambs á fjallaskið-um. Fóru þeir fyrst venjulegu leiðina inn Virkisjökul, upp falljökulinn og þaðan tengdist leiðin upprunalegu Virkisjökulsleiðinni við Efri Dyrhamar (1911 m). Þessir sömu, en án Vilhelms, klifu einnig áður óklifinn ísfoss í **Svínafelli**, sem þeir töldu að væri af 4. gráðu. **Neðri Dyrhamar** (1.841 m) var klifinn öðru sinni þegar Kristján Maack og Björgvin Richardsson endurtóku (að öllum líkindum) leið Jóns Geirssonar og Snævarrs Guðmundssonar frá árinu '83. Haraldur Ólafsson og Sigursteinn Baldursson sáu skemmtilega línu upp austurhlíð **Hvannadalshnúks** (2119 m) en urðu að snúa við er

þeir áttu einungis 30-40 metra óklifna á toppinn. Leifur Ö. Svavarsson og Hjörleifur Finnsson fóru víða um páskana '89. Fyrst fóru þeir nýja snjó- og ísleið á suðausturhlíð **Antafjallstinds** (1.440 m), sem liggur upp miðjan vegginn. Hefst leiðin á 3.- 4. gráðu ísfossi, liggur síðan upp greinilega snjólenu og áfram hana, framhjá ísfossi ofarlega í veggnum. Þaðan er farið til vinstri út á hrygg og eftir honum upp á topp. Leiðin er 400 m. og áætlaður klifurtími 3-6 klst., sem er ekki langur tími, miðað við að það tók þá 7 tíma að brjótast að fjallinu, í þungu færi og miklum snjó. **Kirkjan** (1747 m) var einnig heimsótt af þeim Leifi og Hjörleifi. Þeir klifu upprunalegu leiðina frá árinu '79, og var það í þriðja sinn sem leiðin var farin. (Sjá nánar í leiðarvísunum hér að framan).

Súla (694 m) í Skaftafellsjökli fékk aðra heimsókn sína af félögum Björgvini Richardssyni og Kristjáni Maack 25. ágúst '89, þegar þeir og Jón H. Steingrímsson gerðu tilraun við hástrýttuna. Gekk ekki betur nú en fyrir 3 árum að klifa þessa 80 m klettastrytu, og urðu þeir frá að hverfa þegar 15 m voru eftir. Það er álika langt og síðast.

HSSR tókst að koma tólf manns á tind **Pumals** í ágúst '89. Er það fjöldamet á einum degi á tindinn. Hjálparsevitin fór nýstárlega leið að Pumli, er þeir óku upp að Skeiðarárjökli og gengu fyrir útfall Skeiðarár og inn með Bæjarstaðaskógi. Samkvæmt heimildum er þessi göngu-leið styttri en hin hefðbundna gönguleið yfir Skaftafellsheiði, auk þess sem menn losuðu við að vaða Morsá. Til að koma mannskapnum upp á Pumal voru notaðar fastar línur og jummarar.

SUDVESTURLAND

Esja Vesturbúnir

Lítið hefur bæst við af nýjum leiðum þar, þó heyrst alltaf af einhverjum sem eru að endur-taka gömlu leiðirnar, en margar

Björn Ólafsson einfer Míganda (Grafarfoss). Ljós m. Páll Sveinsson.

Guðmundur Helgi leggur leiðina „Um helgi“ í Búahömrum. Ljós m. Leifur Örn Svavarsson.

þeirra eru sígildar. Haraldur Ólafsson hefur verið iðinn og farið fjölda þeirra, meðal annars einför hann *Anabasis* (sólóaði). Auk þess fór hann ásamt Víði Péturssyni nýja leið, sem er hryggurinn vestan við *Midgil* (nr. 3). Leiðin liggur einnig yfir nálna sem þrýðir forsíðu ársritsins '85. Leiðin var farin í kulda og snjó þann 26. apríl, og voru erfiðustu hreyfingarnar af V. gráðu en heildin af IV. gr. Hlaut leiðin nafnið *Kona*.

Búahamrar er ekki stórt svæði og hefur verið rækilega kannað undanfarin ár, en samt leynt þar alltaf eitthvað ógert. Guðmundur Helgi Christensen fór þar nýja leið í ferð klúbbsins í janúar sl. Leiðin var nefnd „*Um helgi*“. Liggur hún upp kertið, sem aldrei frýs alveg. Reyndist kertið vera af 4. gráðu og rúmlega 20 m. *Pursabít* heitir ný ísleið sem Björn Vilhjálmsson og Snævarr Guðmundsson fóru 26. febrúar

'89. Er það skorán á milli *Vestur-rifs* (sjá Fréttapísl '87) og *Mið-rifs* (nr. 31) og fylgir leiðin skorunni í tvær spannir og upp á Miðrif. Þetta er 3. gráðu leið með þröngum og skemmtilegum lykilkafli. Loks er að geta ónefndrar II gráðu ísleiðar, sem var einfarin (sólóað) af Snævarri Guðmundssyni í nóvember '88. Hún er vestan við *Loka*, nr. 35 og er 60-70 m.

Kistufell - Mígandi

Nýlega hefur komið í ljós að Grafarfoss heitir í raun og veru **Mígandi**. Verður þessi nafnaruglingur að skrifast á þá Björn Vilhjálmsson og Einar Steingrímsson, sem kenndu fossinn við bæinn Norður-Gröf. Tvennt er hægt að gera í stöðunni, annað er að halda áfram að kalla fossinn Grafarfoss innan klúbbsins, hitt er að kalla upprunalegu leiðina Grafarfoss en fossinn Míganda. Kjósi nú hver að vild.

Í Míganda voru ekki farnar

nýjar leiðir '88-'89, enda fossinn nánast útklifinn. Þó hlýtur það að teljast til tíðinda að þrjár einföru eða sólóuðu fossinn í vetur og voru aðstæður þá hinar bestu. Í janúar fór Guðmundur H. Christensen og var einn og helgina eftir fóru þeir Páll Sveinsson og Björn Ólafsson sömu leið. Þeir fóru sóló en í samfloti. Allir fóru þeir upprunalegu leiðina og töldu þeir hana léttari við þessi skilyrði en í venjulegu árferði, eða af 3. gráðu.

Nýbreytni í jólagjöfum, verður að teljast gjöf þeirra, Kristjáns Maack og Einars K. Stefánssonar, til sjálfra sín á aðfangadaginn '88. Þá fóru þeir „Direktinn“ í Míganda. Björn Baldursson og Arni G. Reynisson fóru 35 m löðréttan ísford í suðurhlíð Kistufells á Bjórðaginn 1. mars '89. Nánar til tekið er ísfallinn um 300 m fyrir ofan Míganda og er gráðuður 4+. Leiðin heitir *Kóköstréð* og tók 2 klst. að leiða hana.

EILÍFSDALUR

Trió heitir ísfall fyrir miðjum Eilífsdal og er hann samsettur úr þremur, stórum ískertum. Miðkertið var klifið vorið '88 (sjá fréttapísl '88), en í vor ('89) klifu þeir Guðmundur H. Christensen og Páll Sveinsson nýrðra (hægra) kertið og er það af 4. gráðu. Syðra (vinstra) kertið kom í hlut þeirra Kristjáns Maack og Einars K. Stefánssonar og er það gráðuð 4.-5. gráða. Báðar leiðirnar eru um það bil 60 m og sama gildir um miðkertið.

Guðmundur H. Christensen einfór (sólóaði) nýja ísleið austanmegin (vinstramegin) við Einfarann (nr. 58), er hún 4. gráða. Og er þá aðeins eftir að nefna nýja ís- og snjóleið, sem Guðmundur Helgi Christensen og Leifur Ö. Svavarsson fóru í **Skálatindi**, fylgir hún skálinni og er 4. gráða.

TINDASTAÐAFJALL

Mosi heitir ný klettaleið sem Haraldur Ólafsson og Leifur Örn Svavarsson fóru 1. maí '89. Hún liggur upp hrygginn vinstra megin og meðfram leið nr. 70, í vestari trónunni eða pýramídanum og er IV. gráða.

VESTURLAND

HVALFJÖRÐUR

Í Hvalfirði er fátt um ný tíðindi, þó leit ein ný leið dagsins ljós í janúar '89 og er það 3. gráðu snjó- og ísleið farin af Árna Tryggvasyni og Snævarri Guðmundssyni. Hún er tvær spannir (60 m) upp snjógil með þremur íshöftum og hefur hlotið nafnið *Vidbit*. Fyrir ofan olíustöðina á Miðsandi er tveggja þrepa ísfall sem var klifinn af þeim Leifi Erni Svavarssyni og Hjörleifi Finnssyni þann 12. mars '89. Fyrri þrepið er 15-20 m og það seinna er 10-15 m og á milli er snjóskafli. Leiðin er af 4. gráðu og heitir *Skreppur*.

Brekkufjall fékk á sig nýja, 50 m ísleið þegar Björn Baldursson og Stefán Smáráson komu þar við 21. janúar '89. Leiðin byrjaði í 30 50

m ísskel utan á klettum, með lélegum tryggingum, síðan tók við klifur með ísöxum upp mosa-vaxna kletta. Erfiðleikarnir eru af gráðunni 3+.

SKARÐSHEIDI

Skessuhorn var vettvangur slyss þegar Páll Sveinsson lenti í snjóflóði undir NA-hryggnum og fótbrotnaði (sjá nánar í félagsstarfinu). Þess má einnig geta að Jörunn Harðardóttir og Guðmundur Helgi Christensen fóru *Skessubrep* (nr. 25) í norðvestur veggnum 15. apríl '89 og er Jörunn fyrsti kvenmaðurinn sem það fer.

SNÆFELLSJÖKULL

Hér eru elstu fréttir blaðsins í ár. Í október '87 fóru Bragi Reynisson og Dan Sommer upp á hæstu jökulþúfuna vestanverða. Þeir félagarnir gengu upp frá Jökulhálsi, norður og síðan vestur fyrir þúfurnar, þaðan klifruðu þeir síðan bratta snjófönn, upp úr gignum, sem endar á hæstu þúfunni. Næsta frétt er forsöguleg eða síðan vorið '79, en þá klifruðu Björn Vilhjálmsson og Einar Steingrímsson bratta ísrás austan í hæstu þúfunni upp á toppinn.

KLETTAKLIFURSVÆÐI

Í ár er sú breyting gerð á fréttapíslinum að klettaklifur er tekið sem sérstakur kafli, og koma þar fyrst fréttir af klettaklifri innanlands, en síðan fréttir af heim söknum til klettaklifursvæða í útlöndum.

Óvanalega vætusamt veður hefur einkennt árið og hefur það háð klettaklifri yfirleitt og gerð nýrra leiða sérstaklega. Fáar nýjar leiðir hafa bæst í safnið eins og sjá má á eftirfarandi upptalningu. Þó fjölgar þeim stöðum í nágrenni borgarinnar þar sem hægt er að leggja hönd á klett, en þó er ekki hægt að tala um opnun meiri háttar klifursvæða.

STARDALUR

Mikil ásókn var í Stardal þessa fáu góðviðrisdaga sem gáfust og

mátti alltaf hitta þar á klifrara. Mest af orkunni fór þó í að endurtaka eldri leiðir og talsvert var um að menn æfðu erfiðustu leiðir síðasta árs í ofanvaði með **rauðpunkt** í huga, en þær tilraunir mistókust.

Eina nýja leiðin er *Lítið skinnmiklar skúrir* eftir Snævarr Guðmundsson og var hún farin í maí '89. Liggur leiðin upp utanverðan stuðullinn beint upp af Stutta 5.9 (nr. 32). Fyrri hluti leiðarinnar er Stutta 5.9, en síðan er haldið beint upp, á vegghöldum og að sprungu sem er síðasti kafli leiðarinnar. Hún er gráðuð 5.9+ eða 6a (Fr.) og er 20 m, tryggð á hefðbundinn hátt (með hnetum og vinum).

VALSHAMAR

Hér bættust tvær nýjar leiðir við og eru báðar eftir föður Valshamars Snævarr Guðmundsson. Sú fyrri heitir *Hautkul* (5.10b / 6a-b Fr., 10m) og var hún Rauðpunktúð (RP) í september '88. Seinni leiðin er *Supermax*, (5.10d / 6b-c Fr., RP. maí '89.). Báðar eru þessar leiðir tryggðar með boltum og farnar með svonefndri „Evró-aðferð“, en það er það kallað þegar leiðin er hreinsuð, æfð og boltuð í ofanvaði, en síðan er reynt að leiða hana „frjálst“ nedanfrá og upp =RP eða rauðpunktur.

LEIRVOGSGILID

Í gilinu, þar sem Leirvogsgil rennur, er smá klettabelti til móts við bæinn Norður-Gröf, þaðan sem gengið er að Míganda. Frá afleggjaranum er örstutt ganga til suðurs ofan í gilið. Í þessu klettabelti, sem er um 10 m hátt, eru þrjár stuttar leiðir eða bólder vandamál og ofanvaðsæfingar. Til staðar eru tveir boltar og fleygur, en einnig er hægt að koma hefðbundnum tryggingum við.

GRINDAVÍKUR-AFLEGGJARINN

Ef ekið er út af Keflavíkurvegnum rétt sunnan við Voga og beygt til vinstri, er komið á gamla

Grindavíkurafleggjarann. Ekið er niður fyrir misgengið og til suðurs, sést þá dulítið, 10 m hátt klettabelti sem býður upp á nokkrar leiðir. Ef talið er frá norðri til suðurs eru leiðirnar:

Svikarinn (5.11a, 10 m, FF: RP. Björn Baldursson, '89.), byrjar undir þaki og farin beint upp. Leiðin léttist mikið þegar yfir þakið er komið, tortryggð. *Ein góð* (5.10a, 8 m, FF: RP. Björn Baldursson). Sléttur veggur klifinn á smáum höldum. Þarna eru einnig fjórar aðrar leiðir á bilinu 5.6 - 5.9 að erfiðleikum.

Þessir tveir síðastnefndu staðir teljast varla til klifursvæða, vegna smæðar sinnar, en eru þó tilbreyting þegar dagar eru stuttir og ekki hægt að fara lengra.

SUÐURLAND EYJAFJÖLL

Ný klettaleið var farin á Ingimund og liggur hún upp miðjan dranginn, vestan megin við hina leiðina. Fyrst er fylgt stöllum (einn fleygur) og síðan inn í áberandi (3 m) stromp og þaðan upp á góða syllu (fyrri spönn - 25 m). Í seinni spönninni, (einn fleygur), er fyrst farið upp víða sprungu og þaðan upp í klaufina við toppinn (25 m). Leiðin heitir *Mundi*, IV. gráða og var fyrst farin af Stefáni Smárasyni og Leifi Erni Svavarsyni, sumarið '89.

Pöstin við Seljaland undir Eyjafjöllum, er nýtt svæði sem hefur upp á nokkrar, stuttar klettaleiðir að bjóða og tvær í fullri lengd. Flestar eru leiðirnar gerðar með Evró-aðferðinni og leiddar með Rauðpunkti. Nánari upplýsingar um svæðið fást hjá Stefáni Smárasyni, Birni Baldurssyni og félögum. Leiðirnar eru:

Hornið (5.6, 13 m, FF: Stefán Smárason og Haraldur Ólafsson, '88).

Sibería (5.9, 14 m, FF: RP. Stefán Smárason og Leifur Ö. Svavarsson, '89.).

Sprungan (5.6, 10 m., FF: Haraldur Ólafsson og Stefán Smárason, '88.).

Kreml (5.9, 15 m, FF: Stefán

Denali (Mc Kinley). Kristinn Einarsson á leið upp úr búðunum í 4.200 m hæð. Á svokallaðri „Flóttaleið.“ *Ljóm. Björn Ólafsson.*

Smárason og Björn Baldursson '89).

Sóló (5.10, 12 m, FF: Björn Baldursson, sóló, '89).

Glyem mér ei (5.8, 40 m, FF: Björn Baldursson og Stefán Smárason, '89).

Ekki mér heldur (5.6, 35 m, FF: Björn Baldursson, '89).
Eva (5.9, 8 m, FF: Björn Baldursson og Stefán Smárason, '89, RP).

KLETTAKLIFURSVÆÐI Í EVROPU:

Þau Snævarr Guðmundsson og Brynhildur Kristinsdóttir flæktust milli ýmissa klettaklifursvæða meginlandsins sumarið '88. Í **Buoux** og **Cavaillon** voru klifraðar leiðir af gráðu 6a- - 6c+ og ásamt Jóni Geirssyni fór Snævarr eina leið gráða 7a. Þá fóru skötu-hjúin til **Finale Ligure** og fóru þar leiðir frá 4 gráðu og upp í 7a+. Leiðin lá þá til Sviss og í kletta við bæinn Interlaken þar sem Snævarr fór eina leið af gráðu VII (5.10d). Aftur til Frakklands þar sem Snævarr fór leið í **Montets**-skarði af gráðu 7b í ofanvaði.

Í febrúar '89 fylgdust Jón Geirsson og Snævarr Guðmundsson með klifurkeppni í Bercy-höllinni í París. Sú íþróttahöll varð Íslendingum að góðu kunn nokkru síðar, er handknattleiksliðið íslenska náði þar sínum

besta árangri. Í Fountainbleu sáu þeir svo hetjurnar æfa fyrir keppnina. Eftir þetta fóru þeir til **Cimai**, rétt hjá Toulon og klifu þar 18 leiðir á bilinu 5+ til 7a+.

Í sumar ('89) héldu Snævarr og Brynhildur enn á vit klettaklifurs í Evrópu. Heimsóttu þau **Frankenjura**, **Buoux**, **Finale Ligure** og **Chamonix** og klifu 30-40 leiðir af gráðu 5-7b.

Dagana 25. ágúst til 30. september sl. voru Árni G. Reynisson, Stefán Smárason og Björn Baldursson í Evrópuferð, í leit að sól og þurrum klettum. Aðalmarkmiðið var að skoða sportklifursvæði V-Þýskalands sem best, og þá sérstaklega stærsta svæðið, **Frankenjura**, sem er í skógunum fyrir norðan Nürnberg. Einkenni klifursins eru brattar og slútandi kalksteinsleiðir á bilinu 8 - 50 m á hæð. Þeir félagarnir klifruðu 30 leiðir af erfiðleikumum 5.6 - 5.11b-c og fóru flestar þeirra með Rauðpunkti. Birni tókst þar að fara eina stutta leið af gráðunni 5.12d/5.13a í ofanvaði. Voru félagarnir mjög ánægðir með svæðið og dvöldu þar í hálfan mánuð. Síðan lá leið Árna heim, en hinna gegnum Dólómítana (í rigningu) til **Arco**, þar sem nokkrar leiðir (5.9-5.10c) voru klifnar. Ekki voru Björn og Stefán allt of hrifnir þar og fóru þremur dögum síðar til

Chamonix. Þar fóru þeir, einsog aðrir, á **Aig. du L'M** og klifruðu *Voie Couzy* (TD-) á norður-vegnum og var það köld og blaut ferð. Eftir stutta dvöl í Buoux, sem ekki nýttist vegna hita og þreytu, var haldið til Parísar og **Fountainbleu**. Þar var nokkrum dögum eytt á þessu stórkostlega bóldersvæði og ótrúlegustu hreyfingum bætt í safnið, áður en haldið var heim í rigninguna.

ENGLAND

Gamla brýnið, Birgir Jóhannesson, sem er í námi í Englandi, hefur verið iðinn við klifur þar um slóðir og er hann að klifra leiðir af erfiðleikagráðunum E1 5b, sem samsvarar 5.9.

ANNAD

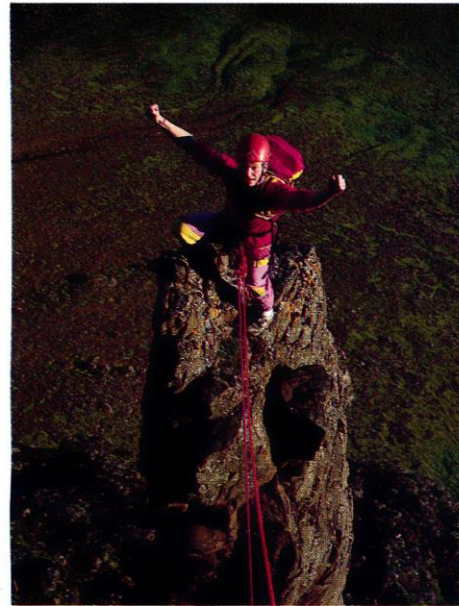
Þetta ár hefur verið rýrt af nýjum leiðum en þó hefur áhugi á klifri verið talsverður. Nokkuð hefur borið á því að byrjendur til-einki sér strax „Evró-aðferðina“, velji sér mjög erfiðar leiðir (langt

ofan við getu byrjenda) og reyni síðan við þær í ofanvaði. Þetta er nokkuð leiðinlegt frávik frá þeirri veggnum og var það köld og blaut ferð. Eftir stutta dvöl í Buoux, sem ekki nýttist vegna hita og þreytu, var haldið til Parísar og **Fountainbleu**. Þar var nokkrum dögum eytt á þessu stórkostlega bóldersvæði og ótrúlegustu hreyfingum bætt í safnið, áður en haldið var heim í rigninguna.

Rauðpunktsklifur er eingöngu tíðkað í bröttum og mjög erfiðum leiðum, sem erfið er að leiða „fyrirvaralaust.“ Gamlar leiðir, sem hefur verið lýst og allt er vitad um, ber að reyna að leiða frjálst, með jafngöðum eða betri stíl en gert var þegar leiðin var

upphaflega farin. Ef stíll frumferðarinnar er hafður að leiðarljósi þá lítillækkar maður ekki viðurkennda leið með því að æfa hana og æfa, áður en maður reynir að leiða hana. Sjá nánar um skilgreiningar á klifri í grein Snævars Guðmundssonar **Sportklettaklifur** hér framur í blaðinu. En yfir í aðra sálma.

Í júlí '88 heimsótti landið þýskur klifrari, Udo Neuman að nafni. Udo hefur klifrað margar erfiðar sportklifurleiðir í Evrópu. Reyndi hann fyrir sér á erfiðustu leiðunum í Stardal og í Vals-hamri. Udo rauðpunktaði þrjár leiðir í **Valshamri**, *Hrúðurkarla* (5.10), *Sumardraum* (5.10) og *Gollum* (5.11a), sem hann fór „í hvelli.“ Í **Stardal** fór hann *Sónötu* í ofanvaði og gráðaði hana 5.11d eða 7a (Fr.). Þótti talsverður fengur í þessari heimsókn, því alltaf er gott að fá reynda klifrara til að meta íslenska gráðun. Udo staðfesti gráðurnar á þeim leiðum sem hann fór, en fannst leiðirnar vera aðeins undirgráðaðar ef eitthvað væri.

Sigursteinn Baldursson á Nálinni í Búahörmum. *Ljóm. Haraldur Örn Ólafsson.*

Hjörleifur Finnsson við rætur Kirkjunnar. *Ljóm. Leifur Örn Svavarsson.*